

Van Hei naar turf

Afgiftekantoor Wachtebeke - toelatingsnummer P109112
V.u. Griet Buyse, Trekweg 107, 9030 Mariakerke

natuurpunt
Moervaart-Zuidlede

Inhoud

18de fietszoektocht.....	3
Activiteiten najaar 2017 en voorjaar 2018	4
Spectaculair broedgeval.....	6
Nieuwe cursus natuurgids.....	7
Een boek over De Durme	8
Hoed af voor de paddenstoelen	10
Het Heidebosbeheerteam wijst je de weg!	12
Paddenoverzet in 2018.....	14
Nieuws uit de Turfmeersen.....	15
Boek over de Meetjeslandse bossen	16

Lidgeld

Het lidgeld van Natuurpunt bedraagt 27 euro per gezin. Als lid krijg je het tijdschrift Natuur.blad en dit afdelingstijdschrift, geniet je van een aanzienlijke korting op producten uit de Natuurpunt Winkel en neem je gratis deel aan geleide wandelingen. Over deze en nog andere voordelen die je hebt als Natuurpuntlid, lees je meer in Natuur.blad of op www.natuurpunt.be. Leden kunnen zich abonneren op Natuur.focus, het natuurhistorisch tijdschrift en/ of Natuur.oriolus, het tijdschrift over vogels. Een abonnement voor één van beide kost 10 euro bovenop het lidmaatschap, voor beiden samen 17 euro. Lidgeld en / of abonnementsgeld kan je storten op IBAN: BE17 2300 0442 3321 met vermelding van naam of lidnummer (voor de hernieuwingen) en Natuur.focus en / of Natuur. oriolus (voor de abonnementen).

Werkten mee

Griet Buyse, Gert Du Cheyne, Annemie Philips, Peter Wesemael

Foto's

Foto's: zie binnenin tijdschrift
Foto voorpagina: Kleine vuurvlin-
der, foto Marc Martens

Eindredactie & layout

Peter Wesemael en Griet Buyse

Redactieadres

Griet Buyse, Schuiterstraat 34C,
9031 Drongen, 09 329 55 45, 0478
23 22 19, griet.buyse@gmail.com

Steun

Steun de projecten van Moervaart-Zuidlede. Een gift is fiscaal aftrekbaar vanaf 40,00 euro (alle giften in één jaar aan Natuurpunt vzw worden samengeteld).

Rekeningnummer IBAN BE56 2930
2120 7588 van Natuurpunt Beheer
vzw.

Vermeld één van onze projectnummers:

- **Moervaart-Zuidlede 3617**
- **Heidebos 6636**
- **Turfmeersen 6113**
- **Reepkens 6119**
- **Zandberg 6668**

Beste leden,

Dit nummer van Van Hei naar Turf heeft heel lang op zich laten wachten. Veel te lang. En daarvoor verontschuldigen wij ons. Door allerlei omstandigheden zoals ziekte, tijdsgebrek, en zo meer kregen we het tijdschrift niet afgewerkt dit voorjaar. Alles is en blijft vrijwilligerswerk. We hopen dat jullie onze activiteiten en onze werking wat konden volgen via de aankondigingen elders, of misschien wel op onze Facebook-pagina of op onze vernieuwde website. Ga snel eens een kijkje nemen op www.heidebos.be, want deze zit in een mooi nieuw kleedje! De komende maanden zal de website nog verder aangevuld worden, maar je ziet nu al een nieuwe frisse site!

Griet Buyse

De Heidebosroosjes: dank U! dank U! dank U!

Tijdens het weekend van 23 en 24 juni zetten Sara, Marjan, Joke, Els en Lies, 5 Moerbeekse dames zich heel ferm in voor Het Heidebos. Zij stapten mee met Expeditie Natuurpunt van Tienen naar Mechelen. Ze zamelden door hun voorafgaande activiteiten, zoals onder andere een bootcamp, een spaghettiavond, een optreden en zo meer niet minder dan 2050 euro in voor het Heidebos! Het ingezamelde bedrag gaat integraal naar de aankoop van natuur in het Heidebos. Dames: heel erg bedankt uit naam van de natuur en Natuurpunt!!!

Activiteitenkalender najaar 2018

Zaterdag 1 september Nacht van de vleermuis in Lochristi, de spannendste nacht van het jaar

Wijklokaaltje Kasseitje, Stationstraat 67 te Lochristi. Vanaf 18u30 is iedereen, groot en klein van harte welkom. Voor de kinderen zijn er aangepaste activiteiten, zoals vleermuisspelletjes en een schminkstand. Om 19 uur start een powerpointpresentatie. Daarna vertrekken we in groep op stap. De laatste wandeling start om 20u45.

Organisatie: Natuurpunt Moervaart-Zuidlede, in samenwerking met de Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM Moervallei)

Meer informatie? Maatje den Herder, 09 355 58 59, maatje.den.herder@telenet.be

Zondag 7 oktober Week van het Bos Paddenstoelen in het Heidebos

Onder deskundige begeleiding gaan we op zoek naar paddenstoelen in het Heidebos. Paddenstoelen bestaan in alle formaten en kleuren, soms met grappige maar ook moeilijke namen. Wij nemen je mee op ontdekking in de boeiende paddenstoelenwereld!

Wanneer: zondag 7 oktober om 14u aan PARKING 2 (kant Wachtebeke van het Heidebos!)

Organisatie: Natuurpunt Moervaart-Zuidlede

Meer informatie? Maatje den Herder, 09 355 58 59, maatje.den.herder@telenet.be

Foto's: Kathleen Deryck

Volg jij onze Facebookpagina?
www.facebook.com/natuurpuntmoervaartzuidlede/

Zondag 14 oktober
Week van het Bos
Op excursie in de Zandberg

De Zandberg is voor de meesten minder bekend terrein. Tijd dus om daar eens op verkenning te gaan! Natuurpunt kocht daar al heel wat percelen en voert er ook regelmatig beheerwerken uit. Claudia laat ons kennismaken met het gebied.

Wanneer: zondag 14 oktober om 14u
 Afspraak aan de hoek van de Drongendreef en de Zandberg, Moerbeke

Organisatie: Natuurpunt Moervaart-Zuidlede
Meer informatie? Claudia Piens,
 piens.claudia@gmail.com

Grote bomen– en struikenverkoop
 zaterdag 24 november
 Bestellen kan tot 10 november
 Alle info op
www.heidebos.be/bomenverkoop
 en op pagina 18 en 19

Vrijdag 19 oktober
Foto-avond en prijsuitreiking
fietszoektocht

Traditiegetrouw beginnen we onze avond van de prijsuitreiking met een korte fotopresentatie. Dit jaar neemt Maatje den Herder ons mee naar Kameeroen. Ze zou er uren over kunnen vertellen, maar ze toont ons enkel de mooiste foto's en laat ons genieten van de boeiendste natuurverhalen van haar Afrikaanse avontuur.

Daarna bespreekt Norbert Van Acker de resultaten van de fietszoektocht en kunnen de deelnemers hun prijs kiezen.

De foto-avond en prijsuitreiking gaan door op vrijdag 19 oktober om 20u in het Woon- en Zorgcentrum Sint-Vincentius, Kan. P. J. Triestlaan, 4 te Zaffelare.

Meer info:
 Norbert Van Acker, vanackernorbert@gmail.com

STEEK DE HANDEN UIT DE MOUWEN IN DE NATUUR!

Kom jij ook een keertje helpen?

Elke maand zijn er twee werkdagen in het Heidebos. Er wordt gewerkt op **elke tweede zaterdag van de maand**. Zowel voor- als namiddag (meestal van 9u tot 17u). Maar ook één of twee uurtjes de handen uit de mouwen komen steken is perfect! Ook **elke vierde maandag van de maand** wordt er een werkdag tijdens de week gehouden.

Kom jij ook graag eens meehelpen? We verwelkomen je heel graag!

Zaterdag 8/9, 13/10, 10/11
Maandagen 27/8, 24/9, 22/10 en 26/11

Tot dan!
Marc Geerinck, 0473 33 50 38 of
Annemie Philips, 0494 15 28 54, beheer.heidebos@gmail.com

Lente in het Heidebos

TEKST: GERT DU CHEYNE

Een schuchter lentezonnetje wordt ijverig aange-moedigd door een grote lijster. Zijn wat weemoedige zang drijft ver door het nog kale bos. Vroeger was hij een courante bode van de lente, maar grote lijsters zijn schrikwekkend in aantallen gedaald. Gelukkig laat hij zich nog graag horen in het Heidebos, maar meer dan een handvol koppeltjes ga je er nu ook niet vinden.

Een andere melancholische zanger is de boomleeuwerik, een vogel die het sinds het in beheer nemen van het Heidebos door Natuurpunt sterk in aantal is toegenomen en iedere bezoeker verrast met zijn zoete klanken en hoog gefladder in de lucht. Dit lieflijk gezang is uitgegroeid tot zowat het huisorkest van het bos.

De gallowayrunderen kijken er in ieder geval niet meer van op. Hun dampende lichamen geven deze sympathieke kolossen een wat mythisch aureool. Plots wordt mijn aandacht getrokken door een wriemelend lichaampje in het klamme gras. Het is een alpenwatersalamander die op weg is naar de poel, het is daar momenteel verzamelen geblazen voor het voortplantingsritueel. Ik neem hem op want tussen al die zware kolossen is zijn tocht toch

een hachelijke onderneming. Het is een prachtig gekleurd diertje met mooie paarse glans op zijn rug en een vurig oranje buikje. Eenmaal in het water laat hij zich graag even rustig drijven. Succes kerel.

Terug aangekomen in het bos fladderen een vijftal citroentjes rond. Een eekhoorn schiet hoog de boom in en hoopt zo uit mijn gezichtsveld te verdwijnen, dat lukt hem even maar ik ken zijn truckjes al en zie hem al snel hoog in een vork van een tak, stokstijf post vatten. Hé, wat kruipt daar wat verder tegen de boom? Het is één van de jongste aanwinsten van het Heidebos, de middelste bonte specht. Hij lijkt wat tengerder dan zijn neef de grote bonte specht en vooral zijn fijne snavel en zacht rode-roze anaalstreek en vol rood petje vallen op. Het is een meer oostelijke soort die zijn weg naar Vlaanderen heeft gevonden de laatste jaren.

Heerlijk is het telkens die roffelende spechten in het voorjaar, vooral de grote bonte spechten timmeren er heerlijk op los. De imposante zwarte specht wacht toch nog even dat het wat zonniger wordt. En eerlijk gezegd van mij mag de lente en de zon nu wel in zijn volle glorie gaan losbarsten!

STEEK DE HANDEN UIT DE MOUWEN IN DE NATUUR!

Elke maand zijn er twee werkdagen in het Heidebos. Er wordt gewerkt op **elke tweede zaterdag van de maand**. Zowel voor- als namiddag (meestal van 9u tot 17u). Maar ook één of twee uurtjes de handen uit de mouwen komen steken is perfect! Ook **elke vierde maandag van de maand** wordt er een werkdag tijdens de week gehouden. Kom jij ook graag eens meehelpen? We verwelkomen je heel graag!

Zaterdagen 8/9, 13/10, 10/11
Maandagen 27/8, 24/9, 22/10 en 26/11

Tot dan! Meer info:
 Marc Geerinck, 0473 33 50 38 of
 Annemie Philips, 0494 15 28 54, be-
 heer.heidebos@gmail.com

Triks

Shoonheidszorg
 op maandag

Kapsalon & Schoonheidszorg

Inge Van Aerde, Hellestraat 6, 9080 Zaffelare
 Tel.: 0476 20 63 91 - triks.inge@gmail.com
 Dinsdag gesloten - Op afspraak

Winterwandeling naar de Turfmeersen

TEKST EN FOTO'S: PETER WESEMAEL

Op 14 januari verzamelden een 25-tal deelnemers aan de Terwestbrug in Moerbeke voor onze jaarlijkse winterwandeling naar de Turfmeersen.

Middenin een periode met kwakkelweer hadden de weergoden voor één dagje een mooie blauwe hemel voorzien. Al van bij de startplaats van de wandeling kregen we zo al een beetje "lentegevoel". Zeker omdat Marc, onze gids, er ons ook op wees dat zelfs in de winter planten in bloei komen. Onder onze voeten was er immers al een dapper made-liefje in volle glorie te bewonderen. Maar ook andere planten staan in de winter zeker niet stil. Wat verder op de wandeling kwamen we ook nog hazelaars in volle bloei tegen. Deze struik valt in de winter al op door de bloeiende mannelijke katjes.

De hazelaar is dan ook een aogenaamde "naaktbloeier": de plant bloeit al wanneer ze nog geen bladeren heeft. De vrouwelijke bloemen zijn heel wat minder opvallend en zitten met drie tot vier stuks in een klein knopje bij elkaar. Tijdens de bloei zijn daarvan alleen de rode stijlen met de stempels te zien. De hazelaar is de vroegste bloeier uit onze wilde flora en het is dan ook niet zo verwonderlijk dat we hem dan al in bloei zagen. Maar dit jaar was toch vrij speciaal. Want hoewel we de somberste december in bijna 30 jaar achter de rug hadden, waren oktober, november en begin december dan weer uitzonderlijk warm. Dit had als gevolg dat de katjes dit jaar gemiddeld een stuk vroeger dan gebruikelijk verschenen. Het is weer een zoveelste signaal dat onze natuur meer en meer in de war geraakt door de klimaatverandering.

In Nederland heeft men vastgesteld dat de piek van de eerste bloeiende hazelaars tussen 1900 en 1968 nog op 13 februari lag. Bloeiende hazelaars begin januari waren toen zeer vroege exemplaren. Sinds 2001 ligt de piek van de eerste bloeiwaarnemingen er op 24 januari. Een vervroeging van maar liefst 20 dagen!

Al vrij snel na de start van onze wandeling zagen we onze eerste buizerd in een boom rusten. Deze roofvogel voelt zich in deze omgeving natuurlijk prima. Hij houdt van een gevarieerd landschap, met bossen om te rusten, te slapen en te broeden, afgewisseld met open ruimte om te jagen. En de buizerds die hier het jaar rond verblijven krijgen vanaf het najaar ook nog eens buizerds uit het noorden op visite. Geen probleem dus om er hier eentje te zien te krijgen. Hoewel hij vaak ook wel voor wat verwarring zorgt. Dat merkten we al gauw toen we aan de overkant een donker silhouet in een verre boom zagen. Was dit ook een buizerd of toch een kraai, of nog iets anders? Er kwamen goede verre-

kijkers bij te pas om uitsluitsel te brengen. Het bleek inderdaad een zeer donkere buizerd. Zo ondervonden we dat de buizerd de meest variabele van onze roofvogels is. In Frankrijk heet hij dan ook niet voor niets *buse variable*. Verwarring met de rode wouw is dan ook niet uitgesloten voor wie onvoldoende op de gevorkte staart van die laatste let. En die vergissing kon je hier deze zomer zeker maken, want in de omgeving van de Turfmeersen hadden we een uitzonderlijk broedgeval van de rode wouw. Marc vertelde er ons alles over op de Turfmeersen.

Ondertussen was de winterzon al fel gezakt. Dat zorgde niet alleen voor mooie weerspiegelingen in het water van de Moerenloop, maar ook voor een dalende voettemperatuur. Maar gelukkig stond de heerlijk warme soep dan al klaar in de schuur.

De kortste paddentrek ooit!

TEKST: ANNEMIE PHILIPS FOTO'S: DAAN VAN EENAEME

Op zondagmorgen 30 januari organiseerden we een infomoment in samenwerking met de gemeente Lochristi. We mochten gebruik maken van de gemeentelijke basisschool in Beervelde. Dominique Verbelen (van Natuurpunt en de amfibieënwerkgroep Hyla) verblijdde ons nogmaals met een heel mooie presentatie over padden, kikkers en salamanders.

De toekomst was aanwezig!

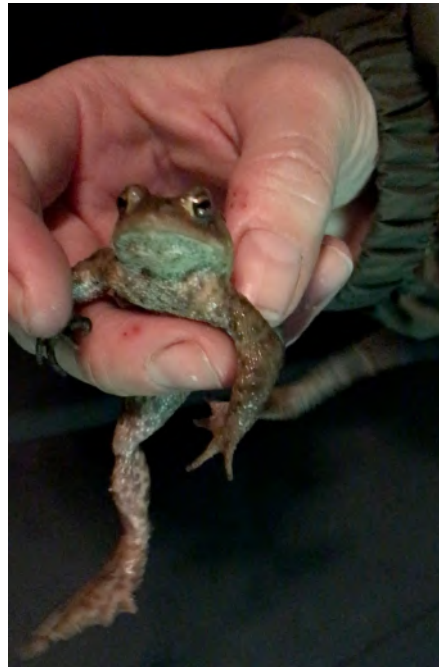
Veel kindjes vergezeld van hun mama en papa, konden kleurplaten kleuren, kikkers vouwen en natuurlijk de mooie foto's en filmpjes bekijken tijdens de presentatie. Later zette de gemeente schermen, verkeersborden, nadarhekkens, een mooi spandoek, trapjes in de rioleringen aan de betrokken straten... De trek mocht beginnen. Het weer bleef echter lang superkoud waardoor padden en kikkers niet in beweging kwamen. De vrijwilligers hadden nog even tijd om andere dingen te doen. En dan plots steeg de temperatuur en kwam de trek massaal op gang en eindigde even abrupt. Op één week tijd zijn er 785 gewone padden, 121 bruine kikkers, 10 alpen-salamanders en 4 kleine watersalamanders overgezet en dit op 2 officiële overzetplaatsen, in Beervelde en Lobos.

Veel levens gered

Vrijwilligers werden zo enthousiast en keken zoveel naar de grond en zagen slachtoffers zodat er een derde overzetplaats is gestart in de Poelinckstraat. Er zijn in totaal een 200-tal verkeersslachtoffers. Maar we hebben er velen gered! En iedereen weet nu, zelfs de kindjes van het 1^e en 2^e leerjaar die extra uitleg kregen, dat een kikker een bruine plek heeft achter zijn oogjes en rap wegspringt, dat een mannelijk padje piept en dat het allemaal superbeestjes zijn. Volgend jaar gaat het zeker opnieuw door, afhankelijk van het weer kan het tot 6 weken duren! En dat is volhouden. Daarom mogen er steeds vrijwilligers aansluiten. Allemaal een ferme merci voor de inzet, gedrevenheid, nauwgezetheid zoals Dominique het zegt.

Een greep uit enkele reacties van vrijwillige handen en handjes:

“ ‘t Is met heel veel plezier gedaan!”

“Zeer waardevolle actie om mensen, ook kinderen dichterbij de natuur te brengen en respect te tonen.”

“ Volgend jaar doen we zeker terug mee “

“Als coördinator van de paddenoverzettingen krijg ik deze dagen honderden mailtjes. Over doodgereden kikkers en padden, en dat we daar iets moeten aan doen. Over mama's die met kroost mee willen helpen. Maar net kreeg ik een mailtje van Martine Macharis. Zoonlief Lars Mareen en vriendin Aurélie De Vleeschouwer kiekten gisteren een rare salamander. Wat was dat! Een gewone pad in amplexus met een marmersalamander. Die laatste is een zuidelijke soort die haar noordgrens bereikt in Centraal Frankrijk. Dit is dus zeker een uitgezotof ontsnapt beest. Voor zover mij bekend, is dit de eerste keer dat deze soort in de vrije natuur in België wordt gemeld. Ik ben alvast benieuwd welke nakomelingen uit deze liefdevolle omklemming zullen voortkomen...

Foto: amplexus van gewone pad en marmersalamander in de Stationsstraat in Lochristi (Lars Mareen)

Berichtje van Dominique Verbelen: 'GESCHIFT'

De ezeltjeshistorie in de Turfmeersen

FOTO'S: NATUURPUNT MOERVAART-ZUIDLEDE

TEKST: GRIET BUYSE

Eind juni waren moeilijke dagen voor onze Natuurpuntafdeling. **Uit de Turfmeersen in Moerbeke werden midden juni twee ezels afgevoerd naar een opvanglodge. Eén van de dieren had een ernstige wonde op zijn rug. Dat was opgemerkt door wandelaars die de politie waarschuwden. Het gewonde dier werd terplekke eerst verzorgd door een dierenarts en later overgebracht naar het dierenasiel. Daar heeft men de ezel laten inslapen. De eigenaars en de lokale vrijwilligers, die de dieren al jarenlang verzorgen, waren zwaar onder de indruk van wat gebeurd is.**

Ezels in de Turfmeersen, bijna een traditie

De beide ezels die afgevoerd werden, waren bijna dertig jaar. Ze waren eigendom van privépersonen en ze brachten hun oude dag door in het natuurgebied de Turfmeersen. Daar konden ze vrij rondlopen in de natuur. Dat was door de eigenaars van de dieren jarenlang geleden gevraagd aan de vrijwilligers die het gebied beheren. De zorg voor de ezels was gedeeld tussen de eigenaars en de vrijwilligers van Natuurpunt. Vroeger liepen er in totaal vijf ezels en pony's. De voorbije jaren stierven ook de andere ezels en pony door ouderdom of beslisten we om ze

te laten inslapen. Gedurende meerdere maanden grazen ook koeien van een landbouwer uit de buurt in de Turfmeersen.

Geïnfecteerde wonde

Bij het laatste bezoek aan de ezels door de eigenaars, twee dagen voor het ene dier ziek werd, waren de dieren nog in goede conditie. De volgende dag moet één van de ezels een insectenbeet gekregen hebben, waarop meteen maden van de groene vleesvlieg gekomen zijn. Dit heet 'myiasis'. Op twee dagen tijd ging het dier van gezond naar ziek en zag de wonde er erg uit. De dierenarts die het dier heeft verzorgd, beaamde dat zulke infecties heel frequent voorkomen bij dieren zoals schapen, paarden, ezels en runderen. Het dier is afgevoerd naar een opvangplaats, waar de dierenarts het liet inslapen.

Emotionele reacties op sociale media

Meteen nadat de politie en de dierenarts in de Turfmeersen waren, werd een bericht op sociale media (op Facebook) geplaatst, en de dag erna ook in de krant. Daarin waren foto's te zien van de lelijke wonde op de rug van het dier. Het bericht kreeg ook de titel 'Geval van dierenverwaarlozing Natuurpunt Turfmeersen' mee. Dit bericht werd razendsnel honderden keren gedeeld op Facebook. De reacties in deze berichten waren vaak erg emotioneel, wat zeker begrijpelijk is. Het bericht kwam ook extra hard aan bij de eigenaars en plaatselijke vrijwilligers die zich wel degelijk bekommeren om het lot van de dieren. De eigenaars noch Natuurpunt Moervaart-Zuidlede werden tevens op enig moment verwittigd dat de politie en dierenarts ter plaatse waren, wat we zeer betreuren.

Foute berichten rechtzetten

We willen in ons plaatselijk tijdschrift van de mogelijkheid gebruik maken om een aantal foute en harde uitspraken die toen in de (sociale) media en en-

kele kranten verschenen, recht te zetten. We gaan ervan uit dat ook heel wat leden zich hier immers terecht vragen rond stellen. Een beeld zegt immers meer dan woorden. En als de woorden erbij dan ook nog eens fouten suggereren, dan is een mening snel gevormd. De eigenaars, die in overleg met de lokale vrijwilligers van Natuurpunt, de zorg voor de dieren dragen, waren erg onder de indruk van de gebeurtenissen. Zij hebben de dieren jarenlang verzorgd en opgevolgd. Daarom deden -en doen- de zure reacties in de media extra pijn.

Geen sprake van verwaarlozing

In de media was er meteen sprake van verwaarlozing. Zowel de eigenaars als Natuurpunt betreuren deze uitspraak. De dieren werden regelmatig opgevolgd door de eigenaars en ook gecheckt door de vrijwilligers van Natuurpunt. Om de zes maanden werden ze gecontroleerd en opgevolgd door de dierenarts uit Lochristi, waarbij ook de hoeven werden verzorgd. Ze werden regelmatig ontwormd, gekapt aan de hoeven en gecheckt. De dieren hadden in de Turfmeersen ruimte en voedsel en konden van bescherming genieten tegen regen, wind en zon in een schuur.

- We lazen *'De dieren liepen met klitten in hun pels. Verzorgde dieren worden elke dag gekamd.'* Dieren die ingezet worden in een natuurgebied hoeven heus niet alle dagen gekamd te worden. Klitten in de pels van dieren zijn helemaal normaal. Meer nog, deze dieren (en hun klitten) spelen net een belangrijke rol in de verspreiding van zaden. Zaden van planten blijven vastzitten aan de pels van dieren, vallen er een eind verder af en kunnen op deze manier uitbreiden. Oude dieren ruien ook veel moeilijker dan jongere dieren.

- We lazen meerdere malen *'Ezels dienen niet om ingezet te worden in natuurbeheer'*. Integendeel. Ook zijn er heel veel studies gedaan door weten-

schappelijke instellingen in binnen- en buitenland die het nut en de mogelijkheden van begrazing met ezels aangeven. Voor veel mensen is een ezel echter een dier dat je als hobbyboer kan houden, dat in je achtertuin loopt en dat je alle dagen kamt. Het kan echter ook anders. Er zijn erg veel positieve ervaringen met ezelbegrazing. Dat is net als de begrazing in het Heidebos. Dieren vervullen op veel plaatsen een erg belangrijke rol in het natuurbeheer. Meer info op www.ecopedia.be/encyclopedie/extensieve-begrazing

Tijdens excursies geven wij vanuit Natuurpunt ook altijd duiding bij het gebruik van dieren bij natuurbeheer. We verwijzen hier graag naar de negatieve kritiek die Natuurpunt de eerste jaren kreeg in het Heidebos. Toen stelden bezoekers ook af en toe dat het onaanvaardbaar was dat de koeien daar 'zonder dagelijkse controle' rondliepen en dat er zelfs kalfjes geboren werden zonder dat daar iemand /een dierenarts bij was. Wij zijn van mening dat het begrazingsverhaal in het Heidebos intussen zo vaak verteld is, dat bezoekers dit beter begrijpen. Jaarlijks organiseren we ook onze Gallowaygarantiewandeling. Tijdens die wandeling bieden we niet alleen de garantie dat je de dieren zeker en vast te zien krijgt, maar we vertellen de wandelaars ook over het hoe en waarom van de begrazing met de koeien. Dit doen we ook jaarlijks op de Turfmeersen.

- Er kwamen ook heel wat opmerkingen over de hoeven van de ezels en de hoefbevangenheid waarmee het ene dier rondliep. Hoefbevangenheid bij paardachtigen komt regelmatig voor. Het is een ziekte waarbij de bloedvoorziening van de ondervoet van de ezel verstoord raakt. De verstoorde doorbloeding leidt tot vochtophoping in de hoeven. Hoefbevangenheid is een kwaal die ontstaat door een verstoring van het evenwicht in de stofwisseling. Oorzaken zijn meestal overgewicht, een overdaad aan suikers in de voeding, overbelasting, verkeerd bekappen, stress,... De dieren moeten daarvoor behandeld worden. Veel jong voorjaarsgras eten kan bv. slecht zijn. Ook bijvoederen van dieren kan negatief werken. Daarom hing aan de Turfmeersen ook vaak een briefje uit met de vraag niet bij te voeren. Men had immers al gemerkt dat de dieren soms bijgevoerd werden, onder het mom dat ze te weinig eten hadden. Dit klopt uiteraard niet aangezien de dieren een erg grote weide hadden.

De dieren stonden onder begeleiding van een dierenarts, werden op regelmatige basis ontwormd, gekapt aan de hoeven en gecheckt. De problemen aan hun hoeven waren meerdere keren gespreksonderwerp tussen de verzorgers. Maar de ezeltjes waren oude dieren, die op regelmatige basis gecontroleerd en gekapt werden, zo goed als mogelijk. Het probleem van hoefbevangenheid los je niet gemakkelijk en snel op. Er is vrij veel over geschreven heren der, wetenschappelijk en vanuit de praktijkhoek, dit kan je overal op het web terugvinden. Een van beide dieren liep al langer met dit probleem rond. Dit was echter onvoldoende reden om de ezel te laten inslapen. Het dier deed nog kleine wandelingen.

- *'De dieren zijn stokoud en zouden beter een spuitje krijgen.'* Wanneer is een dier 'afgeschreven' en beslis je er een einde aan te maken? Die discussie is enkele keren gevoerd (door eigenaars-verzorgers en vrijwilligers van Natuurpunt), omdat velen zich betrokken voelen bij de dieren. De eigenaars volgden daarbij het advies van de dierenartsen, wat ook gesteund werd door onze afdeling. Tot zolang aan de dieren niet direct zichtbaar, merkbaar was dat ze lijden, is daarom geen einde gemaakt aan hun leven. De dieren kwamen aangewandeld als ze de eigenaars en verzorgers. Moet je een dier dat jarenlang goed werk gedaan heeft, laten inslapen omdat het als 30-jarig dier niet meer honderd procent rendeert? Ons standpunt daar was: laat het genieten van de oude dag in een mooi en rustig natuurgebied. Die discussie is echter erg moeilijk. Je kan het ook omdraaien: hadden de eigenaars vroeger besloten om het dier te laten inslapen, dan kon ook dat aanleiding geweest zijn tot heisa en de bedenking dat een dier dat niet meer rendeert blijkbaar geen leven meer gegund wordt.

'De stal was niet netjes': Een stal is en blijft een schuilplaats voor de dieren. En daar horen spinnenwebben en ezelstront bij. Elke week kregen de dieren vers hooi. De dieren konden op meerdere plaatsen binnen en droog en warm schuilen of in de schaduw staan. De meeste stallen in reguliere landbouwbedrijven zullen er zeker niet netter bij liggen. Op veel plaatsen hebben dieren helaas vaak enkel roosters om op te lopen. Die hebben zelfs geen zachte wei vol grassen en kruiden.

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede was erg geschrokken van de gebeurtenissen. Maar ook van de reacties die her en der de ronde deden. Het waren dan ook moeilijke dagen voor zowel de eigenaars van de dieren als voor de vrijwilligers die zich al jarenlang inzetten om de natuur in het natuurgebied te verbeteren. Maar we zijn ervan overtuigd dat het niet facebook is dat zal zorgen voor biodiversiteit, dus gaan we met hernieuwde moed verder met ons beheer van het gebied. Het waren moeilijke weken maar we gaan met herwonnen moed verder op de

Adres

Dorp-Oost 133
9080 Lochristi

Contact

Tel. 09/ 355 57 55
Fax 09/ 355 54 05
info@drinksdeclercq.be

Openingsuren

maandag-vrijddag: 8u30-19u
zaterdag: 8u30-18u30
zondag: 9u-12u

Restaurant De Moervaartheove

Peene 5b
9185 Wachtebeke
09 342 77 61

Welkom in De Moervaartheove!

Geopend van woensdag tot en met zondag.
Gesloten op maandag en dinsdag.

Speelhoek en speeltuin, terras en tuin.
Ligging dichtbij het Heidebos.

Nog plaats voor een boompje?

ANNEMIE PHILIPS & GRIET BUYSE

Inheemse autochtone bomen en struiken

Kan je tuin nog een extra struik of boom gebruiken, zeker na de droge zomer? Misschien is een mooie inheemse boom wel hét originele cadeau waar jij naar op zoek bent?

Wij verkopen dit najaar opnieuw bomen en struiken in samenwerking met de gemeente Lochristi. Dankzij deze actie zijn er de afgelopen jaren al heel wat tuinen aangeplant met inheemse bomen en struiken.

Voor **hagen, bomenrijen of houtkanten** in en om je tuin en langs de straat, gebruik je best inheemse planten.

De natuur wordt er beter van! Hagen, houtkanten en bomen spelen namelijk een zeer belangrijke rol bij het behoud van de biodiversiteit. Veel insecten zijn dikwijls speciaal aangepast aan het leven in de buurt van specifieke (inheemse) planten, maar ook vogels. Veel zangvogels, zoals mezen, roodborstjes en lijsters broeden in hagen en houtkanten, en leven van de insecten die daar voorkomen.

In ons aanbod zitten ook **half- en hoogstam fruitbomen**. Voordelen van een hoogstam zijn onder meer de hogere fruitopbrengst, langere productietijd en de grotere ecologische en landschappelijke waarde.

We hebben ook een mooi aanbod van **bessenstruiken**! Wat is heerlijker dan zomaar fruit te kunnen snoepen, recht van de struiken, nog wel op kindelhoogte? Met kleinfruit kan het! Bessen vragen weinig plaats, je hebt er al snel vruchten van en ze zijn erg lekker. Zelfs in een klein tuintje kan één besenstruik voor extra tuinplezier zorgen.

Opbrengst

De opbrengst van deze bomen- en struikenverkoop wordt volledig gebruikt voor de financiële ondersteuning bij het aankopen van natuurgebieden in onze regio.

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede gaat voor autochtone bomen en struiken

Waarom zijn autochtone bomen en struiken belangrijk?

Deze bomen en struiken hebben zich door de eeuwen heen aangepast aan ons klimaat en hebben op die manier meer weerstand tegen ziektes en plagen opgebouwd. Door autochtone bomen en struiken aan te planten kan je dus veel problemen in de toekomst vermijden. Helaas is veel plantgoed dat je bij reguliere boomkwekers koopt afkomstig uit Zuid- of Oost-Europa. Het is opgekweekt uit zaden van bomen en struiken die aangepast zijn aan de groeiomstandigheden dáár. Daarom is het dus minder geschikt om bij ons aan te planten. Vaak zijn er ook duidelijke verschillen in groei-kracht, ziekteresistentie, en/of tijdstip van bloei of ontluiken van de bladeren.

Soortenrijkdom

Onze plaatselijke dieren en planten zijn optimaal aangepast aan struiken en bomen hier. Om een voorbeeld te geven: de rupsen van een zeldzame vlinder, de sleedoornpage, komen bijvoorbeeld net uit wanneer de blaadjes van de autochtone sleedoorn ontluiken. Deze rupsen lusten enkel de héél jonge blaadjes van de sleedoorn. Sleedoornstruiken uit Oost-Europa die vroeger uitlopen, hebben op dat moment al te grote blaadjes waardoor veel rupsen verhongeren.

Cultuurhistorisch

Er zijn ook tal van cultuurhistorische argumenten om autochtoon materiaal te promoten. Autochtone bomen en struiken komen al eeuwenlang voor in onze streken en vormen dus kostbaar 'natuurerfgoed'. Het is dan ook hoog tijd ze beter te gaan beschermen, voor ze uit het landschap verdwijnen. Er zijn immers nog maar heel weinig autochtone groeiplaatsen over, en deze zijn vaak niet beschermd.

Hoe bestel je?

Kijk eens rustig op www.heidebos.be/bomenverkoop en kom alles te weten over de bomen en struiken die wij te koop aanbieden! Daar vind je een rechtstreekse link naar een digitale bestelbon. Bestel bij voorkeur digitaal.

Bestel bij voorkeur digitaal!

Digitaal bestellen is het handigste. Ga naar www.heidebos.be/bomenverkoop. Je kan ook een digitale bestelbon aanvragen bij Annemie Philips, a.m.philips@gmail.com, 0494 152 854, www.heidebos.be/bomenverkoop. De ingevulde bestelbon stuur je ten laatste tegen 10 november 2018 naar Annemie Philips, Eikendreef 10, 9080 Lochristi, a.m.philips@gmail.com.

Het plantgoed kan je bestellen tot 10 november. Wij leveren bij je thuis op zaterdag 24 november (tussen 9 en 12u) in Lochristi, Wachtebeke en Moerbeke.

Je kan de bomen ook zelf afhalen na afspraak. De minimumbestelling is 10 euro. Je krijgt een korting van 5% vanaf 125 euro en 20% vanaf 625 euro. Er is ook korting voor leden van Natuurpunt: steeds 10% of 20% vanaf 500 euro.

Alle info: www.heidebos.be/bomenverkoop

“Groene wandeling” wordt A.S. Adventure-wandeling

A.S. Adventure en Natuurpunt werken samen aan meer natuur in eigen land. A.S. Adventure promoot wandelroutes door de mooiste natuurgebieden van Natuurpunt in Vlaanderen. Op deze uitgestippelde tochten ontdek je hoe betoverend mooi onze natuur kan zijn. Misschien kom je misschien oog in oog te staan met enkele fantastische soorten dieren en planten die onze natuur rijk is.

En een van deze wandeling is loopt doorheen het unieke Heidebos! De voormalige ‘groene’ wandeling heet nu de AS Adventure-wandeling. Ze is nu aangeduid op terrein met ‘blauwe’ pijltjes. Vaarwel dus ‘groene’ wandeling. Binnenkort zullen ook de onthaalborden aangepast worden.

De vrijwilligersploeg bracht niet alleen alle nieuwe pijltjes aan op terrein, maar herstelde meteen ook alle paaltjes, hekjes en infoborden! DANKJEWEL!

PS Vergeet niet dat je bij AS Adventure korting krijgt als je je lidkaart van Natuurpunt toont!

Goed slapen doe je in een goed bed. Een bed waarin jouw lichaam optimaal recupereert van wat je vandaag doet. Zo kan je er morgen weer volop tegenaan. Bij Sleeplife® gaan we samen met jou op zoek naar slaapcomfort en slaapmode die optimaal bij jou passen. Voor een slaapervaring op maat van jouw leven. En met slaapadvies dat écht persoonlijk is.

Sleeplife® Gent-Oostakker
Antwerpsesteenweg 1124
9041 Gent-Oostakker
T. 09/355 98 01

di-vrij: 09u30-18u30 - za: 09u30-18u
maandag en zondag gesloten

Wij steunen langdurig zieke
kinderen. Voor een beter schoolleven.

Sleeplife®

Slapen op maat van jouw leven

www.sleeplife.be

 Sleeplifeslaapadvies